नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार

वर्ष ४० | अंक ४ | नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार | पुस २०७२ | डिसेम्बर-जनवरी २०१५/१६

गभर्नर डा. नेपाल सिसन गभर्नर्स सम्मेलनमा

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाल फिलिपिन्सको राजधानी मनिलामा मंसिर ९-११ (November 25-27) मा आयोजित दक्षिणपूर्वी एसियाली केन्द्रीय बैंकहरूको संगठन SEACEN को ५१ औं गभर्नर्स सम्मेलन तथा ३५ औं बोर्ड अफ गभर्नर्स बैठकमा भाग लिई मंसिर १३ गते स्वदेश फर्कनुभयो।

गभर्नर डा. नेपालले सो सम्मेलनमा Banco de Mexico का गभर्नर Agustin Carstens ले प्रस्तुत गर्नु भएको Enhancing Economic Resilience Amid a Changing Global Environment विषयक वार्तामा प्यानलिष्टको रुपमा मन्तव्य प्रस्तुत गर्नुभयो। आफ्नो मन्तव्यमा उहाँले विकसित मुलुकहरुको अर्थव्यवस्थामा आएको परिवर्तनले समग्र विश्व अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभाव तथा त्यसले नेपाल जस्ता साना मुलुकहरुलाई प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष रुपमा पार्ने असरका बारेमा चर्चा गर्दै नेपालको पछिल्लो आर्थिक अवस्थाका बारेमा प्रकाश पार्नुभयो।

गभर्नर डा. नेपालले गत वैशाख महिनामा गएको भूकम्पबाट ध्वस्त हुन गएका संरचनाहरुको निर्माण कार्यलाई अघि बढाउनु पर्ने समयमा भारततर्फको आयात निर्यात अवरुद्ध हुन गएको र त्यसबाट इन्धन लगायतका अत्यावश्यकीय वस्तुहरुको आपूर्ति सहज हुन नसक्दा समग्र आर्थिक क्रियाकलापमा नकारात्मक प्रभाव परिरहेको बताउनु भयो।

afSL @ k]hdf

डेपुटी गभर्नर काफ्ले बंगलादेशमा

डेपुटी गभर्नर गोपालप्रसाद काफ्ले State Bank of Pakistan ले Bangladesh मा आयोजना गरेको 17th SAARC Payments Council (SPC) Meeting and 3rd SPC Seminar मा सहभागी भई मंसिर २० गते स्वदेश फर्कनु भयो। उहाँ सो सेमिनारमा भाग लिन मंसिर १५ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नु भएको थियो। बैंकिङ कार्यालयका का. मु. निर्देशक बिमलराज खनाल र भुक्तानी तथा फर्स्यौट विभागका सहायक निर्देशक श्यामसुन्दर चौधरी समेत सो कार्यक्रममा सहभागी हुनुहुन्थ्यो।

सेमिनारको Country Presentation Session मा उहाँहरुले भुक्तानी प्रणालीको विकास र नेपालमा यसको वर्तमान अवस्थाका बारेमा प्रस्तुति दिनु भएको थियो।

अछाममा 'विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक' कार्यक्रम सम्पन्न

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीको समुपस्थितिमा अछामको साँफेबगर स्थित सूर्यचन्द्र उच्च माध्यमिक विद्यालय, कालीमाटीगढीमा मंसिर १८ गते 'विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक' कार्यक्रम संचालन भयो। सो कार्यक्रममा मन्तव्य राख्नुहुँदै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले वित्तीय शिक्षा आजको आवश्यकता भएकोले किशोर अवस्थादेखि नै यसतर्फ सचेत बनाउन नेपाल राष्ट्र बैंकले 'विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक' कार्यक्रम सुरु गरेको जानकारी दिनुभयो।

बचत गर्न ठुलो रकम होइन अन्त:प्रेरणा आवश्यक पर्ने धारणा राख्दै उहाँले खाजा खर्च तथा उपहार स्वरुप पाएको रकम बचत गरी बैंकमा खाता खोलेर राख्न सुझाव दिनुभयो। शिक्षकवर्गलाई वित्तीय चेतना अभिवृद्धि अभियानमा सघाउन आग्रह गर्दै उहाँले

योजनाबद्ध आर्थिक व्यवहार र बैंकसँगको कारोबारले आर्थिक रुपमा विश्वसनीय व्यक्तित्वको निर्माण हुने र त्यसले जीवनमा समृद्धि ल्याउने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

धनगढी कार्यालयका निर्देशक विश्रुत थापाले पनि मन्तव्य दिनु भएको सो कार्यक्रममा गभर्नरको कार्यालयका उपनिर्देशक केदारप्रसाद आचार्यले विद्यार्थीहरुसमक्ष वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने कार्यक्रमको संचालन धनगढी कार्यालयका उपनिर्देशक डिलाराम सुवेदीले गर्नु भएको थियो।

पत्रकारले सकारात्मक समाचारलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ : गभर्नर डा. नेपाल

(गभर्नर डा. नेपालद्वारा सेजनको १८ औं वार्षिकोत्सव कार्यक्रमलाई सम्बोधन)

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले नेपाल आर्थिक पत्रकार समाजको अठारौं स्थापना दिवसको उपलक्ष्यमा आयोजित कार्यक्रमलाई २०७२ मंसिर १५ गते सम्बोधन गर्नुभयो । सो क्रममा नेपालको अर्थतन्त्रका मुख्य परिसूचकबारे प्रकाश पार्नुहुँदै उहाँले मुलुकको बाह्य क्षेत्र सबल रहँदा रहँदै पनि अर्थतन्त्रको वास्तविक क्षेत्र सन्तोषजनक नरहेकाले यसमा सबैले आआफ्नो तर्फबाट भरथेग गर्न आग्रह गर्नुभयो । यो जिम्मेवारी पूरा गर्न निजी क्षेत्रलाई अघि सर्न आग्रह गर्दै उहाँले निजी क्षेत्र अघि सरेमा नै अर्थतन्त्र गतिशील हुने र देश आर्थिक विकासको मार्गमा अघि बढ्न सक्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

मुलुकलाई द्रूत आर्थिक विकासमा अघि बढाउनका लागि राज्यका दुई तीनवटा आर्थिक क्षेत्र पहिचान गरी अघि बढ्नुपर्ने बताउँदै गभर्नर डा. नेपालले मुलुकको अर्थतन्त्रलाई बचाउन मुलुकबासीमा सकारात्मक ऊर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने र यसतर्फ पत्रकारिता क्षेत्रबाट सकारात्मक समाचार प्रस्तुत गर्न सुझाव दिनुभएको थियो । राष्ट्रिय स्वार्थका लागि पत्रकारले कलम चलाएमा यसबाट सबै व्यक्ति लाभान्वित हुने र यो नै अहिलेको आवश्यकता रहेको उहाँको आशय रहेको थियो । देशमा विकास खर्च हुन नसकेकोप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै गभर्नर नेपालले मुद्रास्फीतिलाई एकल अंकमा राख्न नसकिने हो भन्ने समाजको तल्लो वर्ग अझ आक्रान्त हुने आशंका व्यक्त गर्नुभयो । देशमा अनौपचारिक अर्थतन्त्र विकास हुने हो कि भन्ने चिन्ता व्यक्त गर्दै उहाँले मुलुकको अर्थतन्त्र विकासका लागि सम्भावनाका सबै ढोका खुला राख्नुपर्ने धारणा राख्नुभएको थियो । अर्थतन्त्रलाई मन्दीबाट बचाउन उद्योगी व्यवसायीको मनोबल उच्च राख्नुपर्ने आवश्यकतामाथि प्रकाश पार्दै उहाँले राज्यले विकास खर्च गर्न सक्नुपर्नेमा उहाँको जोड थियो । नेपाललाई आर्थिक विकासको मार्गमा अघि बढाउने सम्भावना रहेका पर्यटन, जलस्रोत जस्ता क्षेत्रसम्बन्धी नीतिगत परिमार्जनको आवश्यकतामाथि उहाँले प्रकाश पार्नुभएको थियो । यहाँको विशिष्ट भौगोलिक आर्थिक विशेषतालाई ध्यान दिँदै उचित विकास मोडल अपनाए नेपालको उज्यालो भविष्यको मार्गमा अघि बढ्ने उहाँले आशा व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा पत्रकारद्वय कान्तिपुर पत्रिकाका समाचारदाता कृष्ण आचार्य र न्युज २४ का नवराज चालिसेलाई सेजन अवार्डद्वारा पुरस्कृत तथा सम्मानित गरिएको थियो ।

! kf]hsf]afSL

गभर्नर डा. नेपाल....

सो क्रममा उहाँले भूकम्प एवम् वर्तमान असहज अवस्था पश्चात् नेपाल राष्ट्र बैंकले वित्तीय क्षेत्र सुधार तथा स्थायित्वका लागि लिएका नीतिगत व्यवस्थाहरुका बारेमा समेत चर्चा गर्नं भएको थियो ।

सम्मेलनमा Asian Development Bank का अध्यक्ष Takehiko Nakao ले अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय वित्तीय आवद्धता, आपसी अन्तर्निर्भरता तथा यसका चुनौतीका बारेमा प्रकाश पार्नु भएको थियो । अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषका डेपुटी मेनेजिङ डाइरेक्टर Mitsuhiro Furusawa ले विश्व अर्थतन्त्रको वित्तीय अवस्था तथा आगामी चुनौतीका बारेमा आफ्नो धारणा राख्नु भएको थियो ।

उक्त सम्मेलन अन्तर्गत सञ्चालित सेमिनारमा Managing Global Financial Cycles and Liquidity Risk विषयमा अर्थशास्त्रमा नोबल पुरस्कार विजेता MIT Sloan School of Management का Professor Robert C. Merton र Reshaping the International Monetary System in Response to Global/Regional Issues विषयमा Bank Negara Malaysia का गभर्नर Zeti Akhtar Aziz ले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । सम्मेलनका क्रममा सिसन बोर्ड अफ गभर्नर्सको बैठक पनि सम्पन्न भएको थियो । सो बैठकले सन् २०१६ मा सिसन केन्द्रले आयोजना गर्ने तालिम तथा अनुसन्धान कार्यक्रमहरु पारित गर्नुका साथै ५२ औं गभर्नर्स सम्मेलन तथा ३६ औं बोर्ड अफ गभर्नर्स बैठक आयोजना गर्ने Central Bank of Myanmar ले राखेको प्रस्तावलाई स्वीकृत गरेको थियो ।

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपाल The South East Asian Central Banks Research and Training Centre (SEACEN Centre) को आयोजनामा सम्पन्न सो कार्यक्रममा सहभागी हुन मंसिर ७ गते मनिला प्रस्थान गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा भाग लिन गभर्नर डा. नेपालका साथ राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागका कार्यकारी निर्देशक डा. मीनबहादुर श्रेष्ठ तथा गभर्नरको कार्यालयका सहायक निर्देशक गणेशमान महर्जन समेत त्यसतर्फ जानु भएको थियो ।

वित्तीय, मौद्रिक, बैंकिङ, आर्थिक विकाससँग सम्बन्धित क्षेत्रहरुमा अनुसन्धान तथा सदस्य केन्द्रीय बैंक र मोनिटरी अथोरिटीहरुलाई उक्त विषयहरुमा तालिम प्रदान गर्ने उद्देश्यले सन् १९८२ मा स्थापना भएको SEACEN Center मा हाल २० केन्द्रीय बैंक तथा मोनिटरी अथोरिटीहरु आबद्ध रहेका छन् । उक्त Center को नेपाल संस्थापक सदस्य हो ।

वार्षिक कार्ययोजनाको चौमासिक प्रगति समीक्षा गोष्ठी सम्पन्न

बैंकको वार्षिक कार्ययोजनामा समाविष्ट कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अवस्था तथा त्यसमा गर्नुपर्ने सुधारको आवश्यकताका सम्बन्धमा समीक्षा गर्ने उद्देश्यले संस्थागत योजना विभागको आयोजनामा मंसिर २६ र २७ गते धुलिखेलमा चौमासिक प्रगति समीक्षा गोष्ठी सम्पन्न भयो । गोष्ठीमा बैंक अन्तर्गतका विभिन्न विभाग, महाशाखा, उपत्यका बाहिरका कार्यालयका प्रमुखहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

गोष्ठीको उद्घाटन प्रमुख अतिथि गभर्नर डा. चिरञ्जीबि नेपालले गर्नुभयो । सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले चालू मौद्रिक नीतिले वित्तीय क्षेत्रमा तरङ्ग आएको स्मरण गर्दै विषम परिस्थितिहरुमा पनि मौद्रिक स्थायित्वमा उल्लेखनीय असर नपरेको धारणा राख्नुभयो । मुलुकमा पुँजीगत खर्च कम भएको सन्दर्भमा उहाँले सो खर्च नहुँदा आर्थिक संकुचन आउनेतर्फ सजग गराउनु भयो ।

गभर्नर डा. नेपालले असहज परिस्थितिमा पनि बैंकले सेवा प्रवाहको निरन्तरता र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सफल भएको भन्दै डेपुटी गभर्नरहरु लगायत बैंक परिवारलाई धन्यवाद दिनुभयो । वर्षान्तमा मात्र समीक्षा गर्नुभन्दा बेलाबेलामा हुने समीक्षाले त्रुटि सच्याउन थप अवसर प्राप्त हुने धारणा राख्दै उहाँले शतप्रतिशत कार्य सम्पन्न गर्न सुझाव दिनुभयो ।

केन्द्रीय बैंक अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार चल्नुपर्ने विचार राख्दै उहाँले वैदेशिक तालिमको अनुभवबाट संस्थालाई लाभान्वित तुल्याउन जोड दिनुभयो । सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई थप सशक्त बनाउन आग्रह गर्दै उहाँले सुशासनको अवस्थामा थप सुधार गर्नुपर्ने आवश्यकता औंल्याउनु भयो ।

दुई दिने सो गोष्ठीको अन्तिम दिन गभर्नर डा. नेपालले समापन मन्तव्य समेत दिनुभयो । सो मन्तव्यमा उहाँले बैंकबाट पुनर्निर्माणमा भइरहको कामप्रति सन्तोष व्यक्त गर्दै नाकाबन्दी पछिको आर्थिक अवस्थाको अध्ययन उपलब्धिपूर्ण रहेको धारणा व्यक्त गर्नुभयो । उपत्यका बाहिरका कार्यालयलाई बैंकको क्षेत्रीय कार्यालयको भूमिका निर्वाह गर्न र संघीय नेपालको केन्द्रीय बैंकका रुपमा प्रस्तुत हुन उहाँले सुझाव दिनुभयो ।

गोष्ठी दुई व्यावसायिक सत्र संचालन गरिएका थिए । पहिलो सत्रको अध्यक्षता डेपुटी गभर्नर गोपालप्रसाद काफ्लेले र दोस्रो सत्रको अध्यक्षता डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले गर्नुभएको थियो ।

आफ्नो मन्तव्यको क्रममा डेपुटी गभर्नर काफ्लेले बैंकका लागि आगामी दिन थप चुनौतीपूर्ण हुने भए पनि बैंकको दक्ष जनशक्तिले सो चुनौती सजिलै पार गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नु भएको थियो । डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले विभिन्न चुनौतीहरुलाई चिर्दै बैंक आफ्नो उद्देश्यमा प्रभावकारी रुपमा प्रस्तुत भइरहेकोमा सन्तोष व्यक्त गर्नु भएको थियो । आफ्नो अनुभव देशका लागि प्रदान गर्न सधैं तत्पर रहने उहाँहरुको आशय थियो ।

सञ्चालक डा. रामहरि अर्यालले अन्तरविभागीय समन्वयको विकास गर्नमा यस प्रकारको गोष्ठी महत्वपूर्ण हुने धारणा राख्नु भएको थियो । शतप्रतिशत अंक प्राप्त हुनुको अर्थ सुधारको सम्भावना नै समाप्त भएको रुपमा नबुझ्न आग्रह गर्दै उहाँले सुशासन, अनुशासन तथा क्षमताको पूर्ण उपयोग संस्थाका लागि अत्यावश्यक आधार रहेको स्पष्ट पार्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा आयोजक संस्थागत योजना विभागका कार्यकारी निर्देशक डा. शंकरप्रसाद आचार्यले समीक्षात्मक प्रस्तुति दिँदै मुख्य ११ वटा कार्य मध्ये ९ वटा र ५० वटा उपकार्य मध्ये ३४ वटा सम्पन्न भएको जानकारी दिनु भएको थियो । कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य तथा कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि निर्देशक वसन्तबहादुर शाक्यले प्रकाश पार्नु भएको थियो भने धन्यवाद ज्ञापन निर्देशक रमेश दाहालले गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमको सञ्चालन उपनिर्देशक राजनविक्रम थापाले गर्नु भएको थियो ।

गभर्नर डा. चिंरजीबि नेपालद्वारा अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई सम्बोधन

गभर्नर डा.चिंरजीबि नेपालले नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालयद्वारा मंसीर १९ गते पाल्पाको तानसेनमा आयोजित "पाल्पा जिल्लाको वर्तमान आर्थिक स्थिति र सम्भावना" सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई प्रमुख अतिथिको आसनबाट सम्बोधन गर्नुभयो।

सम्बोधनका क्रममा उहाँले २०७२ वैशाखको शक्तिशाली भूकम्प र सीमाक्षेत्रमा पारवहनमा भएको अवरोधले नेपालको आर्थिक अवस्था अत्यन्त कमजोर स्थितिमा पुगेको छ भन्नु हुँदै आर्थिक वृद्धिदर ६ प्रतिशत र मुद्रास्फीति दर ८.५ प्रतिशत अनुमान गरिएकोमा यो अवस्था लम्बिन गएमा आर्थिक वृद्धिदर ऋणात्मक हुन सक्ने र मुद्रास्फीति दर एकल अङ्कमा राख्न कठिन हुने बताउनु भयो।

अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारतर्फ आयात निर्यात दुवैमा संकुचन आएको उल्लेख गर्दै उहाँले आयातमा आएको उच्चदरको संकुचन तथा विप्रेषण आप्रवाहमा भएको वृद्धिले चालू आर्थिक वर्षको तीन महिनामा चालू खाता ८६ अर्ब रुपैयाँले र शोधनान्तर स्थिति ६४ अर्ब रुपैयाँले बचतमा रहेको जानकारी दिनु भयो। २०७२ असोज मसान्तमा विदेशी विनिमय संचिति ८९२ अर्ब रुपैयाँ पुगेको, विप्रेषण आप्रवाह २४ प्रतिशतले बढी १६६ अर्ब रुपैयाँ पुगेका कारण शोधनान्तर बचतमा रहेको उहाँले बताउनु भयो।

औद्योगिक व्यवसाय प्राय बन्द हुनु, निर्यात घटनु र आयात समेत घटन गई राजश्व प्रभावित भएको अवस्थाको चर्चा गर्नु हुँदै उर्जा संकटको कारण नेपालीको दैनिक जीवन कष्टकर भएको समेत उहाँले बताउनु भयो। परनिर्भरता बढ्दै गएकोले समस्या बढेको बताउनु हुँदै गभर्नर डा. नेपालले वर्तमान संकट समाधानको लागि मध्यकालीन र दीर्घकालीन रणनीति बनाउनु पर्नेतर्फ जोड दिनुभयो। नेपाल भूपरिवेष्ठित देश भएकोले विकासको ढाँचा त्यसै बमोजिम निर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता औंल्याउँदै गभर्नर डा.नेपालले नेपाली युवालाई स्वदेशमै रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्न उद्यमशीलताको विकास गरी नेपाली युवालाई विदेश पलायन हुनबाट रोक्नु पर्नेतर्फ जोड दिनुभयो।

दिगो विकासको लागि नेपाली युवाको विदेश पलायन बाधक हुने उहाँको धारणा थियो। वर्तमान अवस्थाको चर्चा गर्दै गभर्नर डा.नेपालले राष्ट्र बलियो भएमा नै देशका नागरिकले शान्ति सुरक्षा आत्म सम्मान पाउने धारणा राख्नु भयो।

पाल्पा जिल्लाको पहिचान बनाएको घरेलु उद्योग, कृषि, पर्यटन, शिक्षा स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको लागि सकारात्मक सोचका साथ अघि बढ्न गभर्नर डा. नेपालले सुझाव दिनु भयो। स्थानीय सरकारी कार्यालयका प्रमुखहरु, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुखहरु, उद्योगी, व्यवसायी तथा पत्रकारहरुको सहभागिता रहेको सो कार्यक्रममा त्रिभुवन बहुमुखी क्याम्पसका सहप्राध्यापक शम्भुरत्न मुनन्कर्मीले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो। नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालयका निर्देशक डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठले धन्यवाद ज्ञापन गर्दै समापन मन्तव्य दिनु भएको थियो।

गभर्नर डा. नेपालद्वारा ग्लोबल आइएमइ बैंक लिमिटेडको शाखा कार्यालय समुद्घाटन

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले मंसिर २५ गते शुक्रबार लमजुङ जिल्लाको बेसीशहरमा ग्लोबल आइएमइ बैंक लिमिटेडको शाखाको उद्घाटन गर्नु भयो। उद्घाटन कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्नुहुदै गभर्नर डा. नेपालले बैंक तथा वित्तीय संस्थाको उपस्थितिले स्थानीय जनतामा बचत गर्ने बानीको विकास हुने र नेपाल जस्तो बचतको स्तर अत्यन्त न्यून भएको मुलुकमा बचतको स्तर उकास्न मद्दत पुग्ने बताउनु भयो।

सो अवसरमा उहाँले लमजुङ जिल्ला ठूलो मात्रामा रेमिट्यान्स भित्र्याउने जिल्ला भएकाले रेमिट्यान्सबाट प्राप्त रकमलाई साना औद्योगिक व्यवसाय, कृषि र जलविद्युत जस्ता क्षेत्रमा लगानी गर्न सकिने अवसर रहेकाले यसरी प्राप्त रकम फजुल खर्च नगरी बचत गर्ने बानी बसाल्न सर्वसाधारणलाई आग्रह गर्नु भयो। भूकम्पको समयमा बैंक

तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफ्नो सेवा निरन्तर रुपमा संचालन गरेकाले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूप्रति सर्वसाधारणको थप विश्वास बढेको उल्लेख गर्नु हुँदै गभर्नर डा. नेपालले सर्वसाधारणको निक्षेपको हकहितको संरक्षण गर्न र वैदेशिक रोजगारीका लागि बिदेसिने युवाहरूलाई सरल तरिकाबाट ऋण प्रदान गरी स्वदेशमै उत्पादनमूलक कार्यमा लगाउनेतर्फ पहल गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई आग्रह गर्नु भयो।

सोही क्रममा उहाँले सूचना र प्रविधिको वर्तमान समयमा बैंकहरूले अवलम्बन गरेको नयाँ उपकरण तथा प्रविधिबाट बैकिङ सेवा लिन सर्वसाधारणलाई आग्रह समेत गर्नु भयो।

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारी प्रदेश नम्बर ५ र ७ को भ्रमणमा

(विभिन्न स्थानमा अन्तरक्रिया, उद्घाटन र अवलोकन)

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर १६ देखि २२ सम्म ५ र ७ नम्बर प्रदेशका केही जिल्लाको भ्रमण गर्नुभयो । भ्रमणका क्रममा उहाँले **सक्षमः एक्सेस टु फाइनान्स**को सहयोगमा स्थापना भएका वाणिज्य बैंकका शाखा तथा एक्स्टेन्सन काउन्टरको उद्घाटन गर्नुभयो भने शाखारहित बैंकिङको अवलोकन गर्नुभयो । लघुवित्त विकास बैंक तथा सहकारी संस्थाको वित्तीय सेवा विस्तारमा ट्याबलेट बैंकिङको प्रविधि प्रयोग गर्न सक्षमले सहयोग पुऱ्याएका विभिन्न कार्यक्रममा समेत उहाँ सरिक हुनुभयो । यसका साथै उहाँ विभिन्न स्थानमा आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रममा पनि सहभागी हुनुभयो । **सक्षम**बाट सुझाव गरिएका केही कर्जा उपकरणको प्रभावकारिताको बारेमा समेत उहाँले स्थलगत रुपमा जानकारी लिनुभयो ।

UKaid बाट सञ्चालित **सक्षमः एक्सेस टु फाइनान्स**ले नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई वित्तीय तथा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइरहेको छ ।

डडेलधुरामा स्थानीय बैंकरसँग अन्तरक्रिया

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर १६ गते सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहरा र प्रतिनिधिहरु, स्थानीय बैंकर र पत्रकारहरु उपस्थित भएको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा मन्तव्य राख्नुभयो । सो कार्यक्रममा उहाँले भूकम्पपछि वित्तीय पहुँचको प्रभावकारी साधनको रुपमा शाखारहित बैंकिङ (Branchless Banking-BLB) लाई जोड दिइएको जानकारी दिनुभयो । उहाँले नेपालको हालको अर्थराजनैतिक परिवेशमा मुलुकको अर्थतन्त्र रेमिटान्समा भरपर्नु स्वाभाविकै भएको धारणा राख्दै लगानीको अवसरको खोजीमा रहन र यथासमयमा उपयुक्त निर्णय लिन बैंकरहरुलाई सुझाव दिनुभयो ।

सहभागीहरुले वित्तीय साक्षरताको आवश्यकता औंल्याएको प्रसङ्गमा डेपुटी गभर्नर अधिकारीले नेपाल सरकारले राष्ट्रिय वित्तीय साक्षरता रणनीति तर्जुमा गर्ने क्रममा रहेको जानकारी दिँदै सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यसमा ध्यान दिनुपर्ने धारणा राख्नुभयो । यस सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकले निर्देशन जारी गरेको र 'विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक' कार्यक्रम संचालन गरिरहेको जानकारी पनि उहाँले दिनुभयो ।

कर्जा प्रवाहमा पर्ने समस्याको निराकरणका बारेमा आफ्ना धारणा राख्दै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले उद्यमशीलतालाई बैंकिङ क्षेत्रले प्रोत्साहन गर्नुपर्ने, वित्तीय विवरण विना प्रदान गरिने संस्थागत कर्जाको विकृति समाप्त पार्नुपर्ने, व्यवसायीले आफूलाई उपयुक्त कर्जा योजनाको छनौट गर्नुपर्ने तथा जोखिम पहिचान गर्दै बैकिङ क्षेत्रमा हुने जालसाजीको अन्त्य गर्नुपर्नेतर्फ सबैको ध्यानाकर्षण गराउनु भयो ।

कार्यक्रममा सहभागीहरुले डडेलधुरामा व्यापार व्यवसाय एवम् पर्यटनको विकासको समेत प्रचूर सम्भावना रहेको जानकारी दिँदै जिल्लाका विभिन्न स्थानमा बैकिङ सेवा विस्तारको आवश्यकता रहेको र जग्गाको नक्सा अद्यावधिक नहुँदा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिने प्रयोजनका लागि धितो मूल्याङ्कन गर्न समस्या रहेको गुनासो गरेका थिए ।

कार्यक्रममा सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहराले सक्षमको परिचय दिँदै बैंकिङ पहुँचका कार्यक्रमका बारेमा जानकारी दिनुभएको थियो ।

किसान माइक्रोफाइनान्स लिमिटेडको राजपुर शाखामा अन्तरक्रिया

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारी किसान माइक्रोफाइनान्स लिमिटेडको राजपुर शाखामा मंसिर १७ गते आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रुपमा सरिक हुनुभयो । डेपुटी गभर्नर अधिकारीले संस्थाका गतिविधिका सराहना गर्दै सूचना प्रविधिले काम छिटोछरितो पार्ने भएकाले यसललाई अवलम्बन गर्नु पर्नेमा जोड दिँदै यस्तो प्रविधिमा आधारित कारोबारमा सुरक्षा, दिगोपना, सफ्टवेयरको अधिकार र स्तरीकरणको निरन्तरतामा सुनिश्चितता आवश्यक हुने जानकारी दिनुभयो ।

सक्षमको सहयोगमा समूहलाई ट्याबलेट उपलब्ध गराई सोका माध्यमबाट छिटोछरितो र विश्वसनीय ढंगबाट हिसाब राख्ने र बचेको समय वित्तीय साक्षरतामा उपयोग गर्ने सो संस्थाको नीति रहेको जानकारी दिइएको सो कार्यक्रममा समूहका सदस्यहरुले वित्तीय सेवा र सल्लाहबाट आफू लाभान्वित भएको धारणा राखेका थिए । विभिन्न ऋणीहरुलाई ऋण प्रदान गरी उहाँले सो शाखाको ऋण प्रवाह कार्यको सुरुआत समेत गर्नुभएको थियो ।

मेगा बैंक लिमिटेडको साँफेबगर शाखाको समुद्घाटन

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर १७ गते मेगा बैंक लिमिटेडको साफेँबगर शाखाको समुद्घाटन गर्नुभयो । पूर्व सञ्चार राज्यमन्त्री गोविन्दबहादुर शाह लगायतका लब्धप्रतिष्ठित व्यक्ति र सर्वसाधारणको उपस्थिति रहेको सो उद्घाटन समारोहलाई सम्बोधन गर्दै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले देशका सबै स्थानमा बैंक पुऱ्याउने योजना विभिन्न कठिनाइका कारण हालसम्म पनि पूरा भइ नसकेको

qmdzM ^ k]hdf

भए तापनि यसमा क्रमशः सुधार आइरहेको धारणा राख्नुभयो । बैकिङ सेवाका विस्तार र पहुँच वृद्धिमा विभिन्न संघसंस्थाहरुको भूमिका समेत महत्वपूर्ण हुने तथ्यलाई हृदयङ्गम गरी सक्षम एक्सेस टु फाइनान्सलाई विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्न स्वीकृति दिइएको जानकारी दिनुभयो । बैकिङ सेवाको उपयोगको क्रममा कर्जा माग गर्दा आफ्नो वास्तविक आवश्यकता, प्रस्तावित परियोजनाको नगद प्रवाहको रुपरेखा, साँवा ब्याज तिर्ने क्षमता आदिलाई ध्यान दिनु पर्ने र धितोको आधारमा होइन, औचित्यका आधारमा कर्जा प्रवाह हुनुपर्ने धारणा उहाँले राख्नु भएको थियो ।

समारोहमा वक्ताहरुले वित्तीय साक्षरताको अभाव एवम् जग्गाधनी पुर्जा र नक्शा द्वन्द्वमा क्षतिग्रस्त हुँदा धितो मूल्याङ्कनमा समस्या भएको जानकारी गराउनु भएको सन्दर्भमा नेपाल राष्ट्र बैंकले वित्तीय साक्षरता रणनीति तर्जुमा गरिरहेको र जग्गाको प्रमाण सम्बन्धी समस्या पनि समाधान हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

सो कार्यक्रममा मेगा बैंक लिमिटेडका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्रीचन्द्र भट्टले साफँबगरमा शाखा उद्घाटन भएकोमा खुशी व्यक्त गर्दै सबैबाट सहयोग प्राप्त हुने आशा राख्नु भएको थियो ।

बैतडीको खोड्पेमा एक्सटेन्सन काउन्टरको उद्घाटन

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले बैतडीको खोड्पेमा मंसिर १९ गते ग्लोबल आइएमइ बैक लिमिटेडको एक्सटेन्सन काउन्टरको उद्घाटन गर्नुभयो । उद्घाटन समारोहमा मन्तव्य दिनुहुँदै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले वित्तीय पहुँच वृद्धिका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले निरन्तर प्रयास गरिरहेकोमा यस आर्थिक वर्षको बजेटमा एक घरपरिवार एक खाता कार्यक्रम घोषणा भएकाले अब यसतर्फ अझ प्रगति हुने धारणा राख्नुभयो । सबै स्थानमा बैंक शाखा स्थापना हुन नसक्ने अवस्थामा शाखारहित बैकिङ र एक्सटेन्सन काउन्टर खोली वित्तीय सेवा प्रदान हुनु पनि सन्तोषजनक रहेको धारणा राख्दै आर्थिक गतिविधिमा हुने विस्तारले शाखा स्थापनाका लागि वातावरण बनाउने जानकारी दिनुभयो । उहाँले योजनाबद्ध आर्थिक क्रियाकलाप, बचत गर्ने बानीको विकास र बैंकसँगको सहकार्यले आर्थिक समृद्धितर्फको यात्रा सुनिश्चित गर्ने धारणा राख्नुभयो । बैंकमा रहेको व्यक्तिगत बचत समेत राष्ट्रको वित्तीय प्रणालीको हिस्सा र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको आधार बन्न सक्ने जानकारी समेत उहाँले दिनुभयो ।

चुरोट, बिँडी, जाँड, रक्सी जस्ता दुर्व्यसनमा खर्च नगर्ने, मनोरञ्जन तथा देखासिखीका लागि गरिने खर्चमा नियन्त्रण गर्ने तथा पोषण, शिक्षा, स्वास्थ्य र सुरक्षामा आवश्यक खर्च गर्ने नीति लिइएमा आर्थिक र सामाजिक जीवनमा निश्चय नै सुधार आउने बताउँदै उहाँले यो नै सुरक्षित भविष्यतर्फको यात्राका लागि 'खर्चको ट्राफिक नियम' भएको जानकारी दिनु भएको थियो । उद्यमीलाई बैंकले प्रोत्साहन गर्नुपर्नेमा उहाँले जोड दिनु भएको थियो ।

बैतडीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी लिलाधर अधिकारीले समेत मन्तव्य राख्नु भएको सो समारोहमा बैंकका वरिष्ठ नायव कार्यकारी अधिकृत जनक शर्मा पौड्यालले सो स्थानमा सोही बैंकको शाखारहित बैकिङ सेवा रहेकोमा कारोबारमा भएको वृद्धि र स्थानीयको माग बमोजिम एक्सटेन्सन काउन्टर स्थापना गरिएको जानकारी गराउनु भएको थियो । सो समारोहमा वित्तीय चेतनामूलक लघु नाटक समेत प्रदर्शन गरिएको थियो ।

बैतडीको पाटनमा एक्सटेन्सन काउन्टरको अवलोकन र अन्तरक्रिया

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर १९ गते बैतडीको पाटनमा रहेको ग्लोबल आइएमईको एक्सटेन्सन काउन्टरको अवलोकन गर्नुभयो । सोही स्थानमा आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रममा डेपुटी गभर्नर अधिकारीले विकट र दुर्गम स्थानमा बैकिङ सेवा पुऱ्याउन शाखारहित बैकिङ तथा एक्सटेन्सन काउन्टर स्थापनाको मोडल अपनाइएको र वित्तीय सजगता र आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि हुँदै गएपछि सम्भाव्यताका आधारमा शाखा समेत स्थापना हुनसक्ने जानकारी दिनुभयो । कर्मचारीको तलब भत्ता र पेन्सन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता जस्ता भुक्तानी बैंक मार्फत हुने व्यवस्था मिलाएमा सर्वसाधारणलाई सुविधा र बैंकलाई व्यवसाय हुने सुझाव सर्वसाधारणबाट दिइएको सन्दर्भमा डेपुटी गभर्नर अधिकारीले सोबारेमा प्रयास भइरहेको जानकारी दिनुभयो । कृषिकर्जा प्रवाहमा नेपाल राष्ट्र बैंकले सजिलो नियमन व्यवस्था गरेकोले सबैलाई सोबाट लाभ लिन समेत आग्रह गर्नुभयो ।

सो कार्यक्रममा सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहरा र ग्लोबल आइएमई बैंकका वरिष्ठ नायव कार्यकारी अधिकृत जनक शर्मा पौड्यालले समेत मन्तव्य राख्नुभएको थियो ।

कञ्चनपुरको बेलौरीमा बैंकको शाखा उद्घाटन

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले कञ्चनपुरको बेलौरीमा मंसिर २० गते बैंक अफ काठमाडौको शाखा कार्यालयको उद्घाटन गर्नुभयो । सो अवसरमा आयोजित समारोहलाई सम्बोधन गर्दै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले पुँजी वृद्धिमार्फत बैंकको सबलीकरण र सुदृढीकरणमा र शाखा विस्तारमार्फत् वित्तीय पहुँचमा जोड दिने नीति लिइएको

qmdz| & kjhdf

जानकारी दिनुभयो । मुलुकको अर्थतन्त्रको आधारशीलाको रुपमा रहेको कृषि, जलस्रोत र अन्य तोकिएका उत्पादनशील क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह होस् भनी विभिन्न नीतिगत व्यवस्था गरिएको हुनाले सोको उपयोगमा समेत जोड दिनुभयो । सक्षमबाट विकास गरिएको चिनी मिलबाट जारी उखु बुझेको रसिदको धितोमा किसानलाई कर्जा दिने उपकरणले यस क्षेत्रका उखु किसान लाभान्वित हुने विश्वास समेत उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

सोही समारोहमा बैंक अफ काठमाडौंका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अजय श्रेष्ठले साना किसान र उद्यमीलाई वित्तीय सेवा प्रवाह गर्न बैंकले ११ वर्ष अघिबाट नै प्रयास गरिरहेको जानकारी दिँदै सोही प्रयासको एउटा उपलब्धि भएको जानकारी दिनुभयो । बैंकको यस प्रयासमा सबैको सहयोग रहने समेत उहाँले आशा व्यक्त गर्नुभयो । सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहोराले किसानको समस्यामा आधारित भएर विकास गरिएको वित्तीय उपकरणले सबै लाभान्वित हुने आशा व्यक्त गर्नुभयो ।

डेपुटी गभर्नर अधिकारीले महाकाली सुगर मिलको अवलोकन समेत गर्नु भई उखु किसानसँग अन्तरक्रिया समेत गर्नु भएको थियो । यस कार्यक्रममा DFID/UKaid का Head of Economic Growth Mr. Gareth Wair को समेत उपस्थिति थियो ।

धनगढीमा अन्तरक्रिया

डेपुटी गभर्नर अधिकारीको समुपस्थितिमा धनगढी कार्यालयको सभाकक्षमा मंसिर २१ गते स्थानीय बैंकरहरुसँग अन्तरक्रिया आयोजना गरियो ।

सो समारोहमा मन्तव्य राख्दै डेपुटी गभर्नर अधिकारीले सीमामा भएको अवरोधले नेपालको अर्थतन्त्र ठप्पप्राय भएको, मूल्यवृद्धिमा चाप परेको र जनजीवन कष्टकर भएको तथ्य नेपाल राष्ट्र बैंकले महसुस गरेको जानकारी गराउँदै भूकम्पबाट पर्न गएको क्षतिबाट बैकिङ क्षेत्रलाई जोगाउन नेपाल राष्ट्र बैंकले नीतिगत व्यवस्था गरे जस्तै सीमा अवरोधबाट परेको समस्या समाधान गर्न समेत नियमन खुकुलो पारिएको जानकारी दिनुभयो । कर्जा प्रवाहका आधार र भुक्तानीका सर्त सम्बन्धी व्यवस्था अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डमा आधारित बनाउनै पर्नेमा जोड दिँदै उहाँले नेपाल राष्ट्र बैंकले ल्याएका सरल पुनरकर्जा योजनाबाट सर्वसाधारणलाई सुविधा दिने दायित्व सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको रहेको बताउनु भयो । भारतीय रुपैयाँको सटही व्यवस्था व्यावहारिक बनाइएको जानकारी दिँदै वित्तीय प्रणालीमार्फत गरिने औपचारिक कारोबारको लागि भारतीय रुपैयाँको अभाव नरहेको उहाँले स्पष्ट पार्नुभयो ।

सो कार्यक्रममा धनगढी कार्यालयका सहायक निर्देशक भरत ओडले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै सो क्षेत्रको आर्थिक र वित्तीय गतिविधिको जानकारी दिनु भएको थियो । स्थानीय बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरुले समसामयिक आर्थिक तथा गतिविधिहरुको बारेमा जानकारी गराउँदै य सम्बन्धित समस्या समेत प्रस्तुत गर्नं भएको थियो । सो कार्यक्रममा सक्षमका तर्फबाट सो आयोजनाको उद्देश्य र गतिविधिका बारेमा समेत जानकारी दिइएको थियो । DFID/UKaid का Head of Economic Growth Mr. Gareth Wair र नेपाल बैंकर्स संघका अध्यक्ष उपेन्द्र पौडेलले समेत कार्यक्रममा मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

किसान बहुद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेडको शाखा उद्घाटन

डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर २१ गते कैलालीको सहजपुरमा किसान बहुद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेडको शाखा कार्यालयको उद्घाटन गर्नुभयो । उहाँले ऋणको आधारमा कारोबार समेत बढाई आफ्नो आर्थिक क्षमता बढाउन सबै सदस्यहरुलाई आग्रह गर्नुभयो । आवश्यक मात्र ऋण लिई ऋणलाई स्वरोजगारको विकास र आर्थिक उन्नतिका लागि उपयोग गर्न र ऋणको जालोमा भने नपर्न उहाँले सचेत बनाउनु भयो । उहाँले सहकारी कर्जा रकम हस्तान्तरण गरी कर्जा वितरण कार्यक्रमको समेत सुरुआत गर्नु भएको थियो ।

सक्षमले कारोबारको अभिलेख राख्न ट्याबलेट उपलब्ध गराउने प्रस्तावका आधारमा खोलिएको सो शाखाबाट स्थानीय किसान लाभान्वित हुनेछन् ।

समझदारीपत्र हस्तान्तरण समारोहलाई सम्बोधन

कैलालीको लम्कीमा आयोजित सक्षम र किसान माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि तथा किसान बहुद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड बीच भएको समझदारीपत्र हस्ताक्षर समारोहलाई मंसिर २१ गते डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले सम्बोधन गर्नुभयो । सो समारोहलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा उहाँले समयबद्ध रुपमा आधुनिकीकरण र यान्त्रिकीकरणका लागि विदेशी सहयोग उपयुक्त हुने धारणा राख्दै संस्था र सदस्यहरुको क्षमता वृद्धिमा यसको उच्चतम प्रयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । नेपालको गरिबी घटाउनमा तथा वित्तीय सेवा विस्तारमा लघुवित्त संस्था तथा सहकारीहरुको ठुलो भूमिका भएको बताउनु हुँदै ती संस्थाको क्षमता विस्तारले लक्षित वर्ग थप लाभान्वित हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

यस समारोहमा सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहोराले मन्तव्य राख्नु भएको थियो भने सम्बन्धित संस्थाका पदाधिकारीहरुले आआफ्ना संस्थाको योजना र गतिविधिबारे जानकारी दिनु भएको थियो ।

युनिक नेपालको ठाकुरद्वारा शाखाको उद्घाटन

डेपुटी गभर्नर अधिकारीले मंसिर २२ गते बर्दियाको ठाकुरद्वारामा युनिक नेपालको शाखा कार्यालयको उद्घाटन गर्नुभयो । विशेष किसिमका गैर सरकारी संस्थाहरुले वित्तीय सेवा प्रदान गर्न सकून भनेर वित्तीय मध्यस्थकर्ता सम्बन्धी ऐन बमोजिम ती संस्थालाई सीमित बैकिङ कारोबार गर्न स्वीकृति दिने नीति तत्कालीन परिवेशमा लिइएको जानकारी दिनुहुँदै उहाँले अब भने सो व्यवस्था नभएको जानकारी दिनुभयो । यो संस्था लघुवित्त वित्तीय संस्थामा रुपान्तरण हुन लागेको जानकारीले आफूलाई खुशी लागेको बताउनु हुँदै उहाँले नेपाल राष्ट्र बैकबाट स्वीकृति प्राप्त संस्थाले नै विश्वसनीय र प्रतिस्पर्धी वित्तीय सेवा दिने विश्वास व्यक्त गर्नभयो । यान्त्रिकीकरण र नयाँ वित्तीय उपकरणको प्रयोग मार्फत् सुपथ मूल्यमा प्रतिस्पर्धी वित्तीय सेवा प्रवाह गर्न बाह्य सहयोग आवश्यक पर्ने बताउनु हुँदै उहाँले सक्षमले यस संस्थालाई सहयोग गरेकोमा धन्यवाद समेत दिनुभयो ।

सो कार्यक्रममा माननीय सांसद गोपाल दहितले शुभकामना सन्देश पठाउनु भएको थियो भने स्थानीय विकास अधिकारी, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी र सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहरा लगायतका वक्ताहरुले मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

यसका साथै डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीको समुपस्थितिमा स्थानीय विद्यालय र युनिक नेपालको आग्रहमा ठाकुरद्वारास्थित जगदम्बा उच्च माध्यमिक विद्यालयमा समेत छुट्टै 'विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक' कार्यक्रम समेत संचालन गरिएको थियो ।

यसैगरी भ्रमणको क्रममा डेपुटी गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीले मंसिर १८ गते निर्धन उत्थान बैंक लिमिटेडको साँफेबगर शाखाको अवलोकन गर्नुका साथै सो बैंकका ऋणी सदस्यहरूको समूह बैठकलाई सम्बोधन समेत गर्नुभयो । यसका साथै मंसिर २१ गते सक्षमको सहयोगमा एनएमबी बैंकले ऋण उपलब्ध गराएको कैलालीको पुनर्बासस्थित पुनर्बास सहकारी संस्थाबाट आयोजित कार्यक्रममा समेत उहाँ प्रमुख अतिथिको रुपमा सहभागी भई मन्तव्य राख्नु भएको थियो । उहाँले मंसिर १९ गते सक्षमको डडेलधुरास्थित कार्यालयको समेत अवलोकन गर्नुभएको थियो ।

गभर्नर डा. नेपालसँग नेपाल उद्योग परिसंघको भेट

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालसँग नेपाल उद्योग परिसंघका अध्यक्ष नरेन्द्रकुमार बस्न्यातको नेतृत्वमा आएको प्रतिनिधिमण्डलले मंसिर १६ गते भेट गर्‍यो ।

सो भेटमा तराई बन्द लगायतका परिस्थितिका कारण औद्योगिक तथा व्यावसायिक क्षेत्रमा परेको असरलाई व्यवस्थित गर्ने उपायका बारेमा जानकारी गराएको थियो ।

वर्तमान असहज अवस्थामा बैंकलाई ब्याज तिर्न समेत असहज भएका कारण ब्याजमा अनुदान दिनुपर्ने, कन्सोर्टियम फाइनान्सिङमा पूर्ववत् व्यवस्था कायम राख्नु उपयुक्त हुने, कन्टेनरमा रहेको सामानको मूल्यभन्दा डिटेन्सन, डिमुरेज तथा कन्टेनर भाडाको मूल्य बढी भएकाले सो सामानका लागि पठाइएको रकमको हकमा वैदेशिक मुद्रा अपचलनको प्रावधानलाई खुकुलो बनाइनु पर्ने तथा सो खर्च भारत पठाउनका लागि Invoice तथा अन्य कागजातका आधारमा व्यवसायीलाई बैंक मार्फत पठाउन पाउने सुनिश्चितता हुनुपर्ने, हालको मुद्रास्फीतिलाई उचित सम्बोधन गर्नुपर्ने लगायतका सुझाव पनि सो भेटमा प्रस्तुत गरिएको थियो ।

सो अवसरमा गभर्नर डा. नेपालले उद्योगी व्यवसायीको मर्काप्रति बैंक गम्भीर रहेको जानकारी दिँदै सो क्षेत्रलाई सहज बनाउनका लागि बैंकले यथाशक्य प्रयास गर्ने बताउनु भयो । यसै प्रकारका समस्याबाट वित्तीय क्षेत्रलाई बचाउन विभिन्न व्यवस्थाहरू गरिएको उल्लेख गर्दै उहाँले मुलुकमा उद्यमशीलताको विकास र अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउन नेपाल राष्ट्र बैंक प्रतिबद्ध भएर लागिपरेको जानकारी दिनुभयो ।

प्रवक्ता तथा गभर्नरको कार्यालयका कार्यकारी निर्देशक त्रिलोचन पंगेनीको समेत उपस्थिति रहेको सो भेटवार्तामा बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका कार्यकारी निर्देशक शिवनाथ पाण्डेले विद्यमान प्रावधानभित्र रहेर बैंक यथाशक्य लचिलो बन्न सक्ने जानकारी दिँदै केन्द्रीय बैंकले पटक पटक नीतिगत परिवर्तन गर्दा नकारात्मक सन्देश जान सक्ने यथार्थप्रति सजग रहन आग्रह गर्नुभएको थियो ।

वीरगञ्ज कार्यालयद्वारा अन्तरक्रिया कार्यक्रम र गोष्ठी आयोजना

नारायणगढमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालयले मंसिर १७ गते नारायणगढमा "विदेशी विनिमय कारोबार सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था र इजाजत प्रणाली" विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गऱ्यो ।

उक्त अन्तरक्रिया कार्यक्रममा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका कार्यकारी निर्देशक भिष्मराज ढुंगानाले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु हुँदै सम्बन्धित विषयमा सहभागीहरुबाट उठाइएका जिज्ञासाहरुलाई सम्बोधन गर्नुभयो । वीरगञ्ज कार्यालयका निर्देशक बमबहादुर मिश्रले अन्तरक्रियाको महत्वबारे प्रकाश पार्दै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई सर्वसाधारणबाट जुनसुकै दरका मुद्रा बिना झन्झट स्वीकार गर्न तथा सर्टिङ गरेर मात्र नोटकोषमा रकम दाखिला गर्न अनुरोध गर्नुभयो । उहाँले हालको असहज परिस्थितिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भोगिरहेको इन्धन समस्या समाधानका लागि पहल गर्न स्थानीय प्रशासनसँग आग्रह पनि गर्नुभयो ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा विदेशी विनिमय कारोबार गर्न इजाजत सम्बन्धी व्यवस्था, इजाजतपत्रप्राप्त निकायले पालना गर्नु पर्ने कर्तव्य, विदेशी विनिमय कारोबारको निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था, कारोबारको स्थान परिवर्तनमा स्वीकृतिको व्यवस्था, इजाजतपत्रको नवीकरण, कसुर तथा दण्ड-सजाय सम्बन्धी व्यवस्था आदि विषयमा छलफल भएको थियो ।

चितवन जिल्लाका बैंक तथा वित्तीय संस्था, मनिचेञ्जर, होटल, ट्राभल र ट्रेकिङ व्यवसायीहरुको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रमको सञ्चालन वीरगञ्ज कार्यालयका सहायक निर्देशक छविलाल शर्मा पौडेलले गर्नु भएको थियो ।

नेपाल राष्ट्र बैंक समाचार
www.nrb.org.np **मा समेत**
पढ्न सकिन्छ ।

हेटौंडामा गोष्ठी आयोजना

नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालयले मंसिर ११ गते हेटौंडामा "आर्थिक तथा बैंकिङ र वित्तीय क्षेत्रको समसामयिक व्यवस्थापन" विषयक गोष्ठी आयोजना गऱ्यो ।

सो गोष्ठीमा वीरगञ्ज कार्यालयका निर्देशक बमबहादुर मिश्रले देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति, मौद्रिक नीति र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी गरिएका केही परिपत्रहरुबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु हुँदै सम्बन्धित विषयमा सहभागीहरुबाट उठाइएका जिज्ञासाहरुलाई सम्बोधन गर्नुभयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि तथा स्थानीय प्रमुख जिल्ला अधिकारी रामप्रसाद थपलियाले फण्ड व्यवस्थापनमा नेपाल राष्ट्र बैंकको योगदानलाई विशेष धन्यवाद दिँदै स्थानीय प्रशासन र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु बीच नियमित अन्तरक्रिया आवश्यक रहेको धारणा राख्नुभयो । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले भोगिरहेको इन्धन समस्या समाधान गर्न सक्दो सहयोग गर्न तयार रहेको जानकारी पनि उहाँले दिनुभयो ।

मकवानपुर जिल्लाका वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीका प्रमुखहरु र स्थानीय सुरक्षा निकायका प्रमुखहरुको सहभागितामा रहेको सो गोष्ठीमा देशको वर्तमान असहज परिस्थितिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भोगिरहेको इन्धन समस्या, कर्जा नोक्सानी व्यवस्था, कर्जाको पुनरतालिकीकरण र पुनरसंरचना, आम्दानी/खर्च लेखाङ्कन, ग्रेस अवधि र टि.आर. कर्जाको अवधिमा प्रदान भएको छुट सम्बन्धी व्यवस्थाका साथै भूकम्प प्रभावित घरपरिवारलाई आवासीय घर पुनर्निर्माणका लागि प्रदान गरिने पुनरकर्जा सम्बन्धी व्यवस्था, चेक क्लियरिङ, सुरक्षित स्वस्थ र सक्षम भुक्तानी प्रणालीको लागि फण्ड व्यवस्थापन आदि विषयमा छलफल भएको थियो ।

गोष्ठीमा वीरगञ्ज कार्यालयका का.मु. उपनिर्देशक शम्भुकुमार श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्य राख्नु भएको थियो भने उपनिर्देशक खेमराज पौडेलले सहभागीहरुलाई धन्यवाद दिँदै कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो ।

अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनारमा सहभागिता

गभर्नरको कार्यालयका निर्देशक डा. नेफिल मातङ्गि मास्के IMF ले Indonesia मा आयोजना गरेको First Meeting of the Working Group to Formulate the New Rotation Scheme for the Southeast Asia Voting Group Office at the IMF मा भाग लिन मंसिर २३ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका निर्देशक उपेन्द्रकुमार पौडेल De Nederlandsche Bank ले Netherlands मा आयोजना गरेको The Basel III International Capital and Liquidity Framework विषयक कार्यक्रममा भाग लिन मंसिर ५ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई ११ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका निर्देशक सुनिल उदास र सहायक निर्देशक हरिप्रसाद आचार्य Bank Negara Malaysia ले Malaysia मा आयोजना गरेको Conference on Money Service Business for Regulator मा भाग लिन मंसिर ५ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई १२ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

अनुसन्धान विभागका उपनिर्देशक रोशनकुमार सिग्देल तथा सहायक निर्देशक दिपक पोखरेल, बैंकिङ कार्यालयका सहायक निर्देशक चन्देश्वर श्रेष्ठ र पाँचौं पारिवारिक बजेट सर्वेक्षण, योजना कार्यालयका सहायक निर्देशक सिद्धराज भट्ट SEACEN ले Sri Lanka मा आयोजना गरेको SEACEN IMF Course on External Sector Issues मा भाग लिन मंसिर ११ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभागका उपनिर्देशक कृष्णमुरारी घिमिरे, हाल नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लिमिटेडमा काजमा रहनु भएका उपनिर्देशक सन्तोषकुमार घिमिरे, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागका उपनिर्देशक एकराज कँडेल र बैंक सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशक दिलिपकुमार विश्वकर्मा SEACEN ले Malaysia मा आयोजना गरेको SEACEN Intermediate Course on Bank Examiner मा भाग लिन मंसिर ११ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २३ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

बैंक सुपरिवेक्षण विभागका उपनिर्देशक हेमप्रसाद न्यौपाने र वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागका उपनिर्देशक कर्णगोपाल श्रेष्ठ Monetary Authority of Singapore ले Singapore मा आयोजना गरेको 21st MAS Banking Supervisors Training Program मा भाग लिन मंसिर १८ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २८ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

संस्थागत योजना विभागका उपनिर्देशक गोविन्दप्रसाद नागिला तथा सहायक निर्देशक जयन्ती चापागाईं (पौडेल), नेपालगञ्ज कार्यालयका उपनिर्देशक मुकुन्दराज पौडेल र लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशक गङ्गा थापा (बस्नेत) SEACEN ले Malaysia मा आयोजना गरेको SEACEN Signature Course on Central Bank Risk Management मा भाग लिन मंसिर ११ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २१ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

कानुन महाशाखाका उपनिर्देशक केशवबहादुर के. सी. IMF ले Singapore मा आयोजना गरेको Seminar on Legal Aspects of International Financial Institution मा भाग लिन मंसिर १९ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागका उपनिर्देशक प्रकाश थापा, बैंकिङ कार्यालयका उपनिर्देशक सिर्जना गौतम तथा सहायक निर्देशक गणेशप्रसाद लम्साल, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक अवन्तिका रिमाल, मुद्रा व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक सिंहमान महर्जन र अनुसन्धान विभागका सहायक निर्देशक पाल्साङ लामा थिङ CICTAB ले Sri Lanka मा आयोजना गरेको Exposure Visit Program on Co-operative Business Model in Sri Lanka मा भाग लिन मंसिर १८ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २८ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

मुद्रा व्यवस्थापन विभागका उपनिर्देशक वीरकाजी शाक्य र सहायक निर्देशक विष्णुप्रसाद खनाल DE LA RU ले India मा आयोजना गरेको De La Rue South Asia Users Conference मा भाग लिन मंसिर २ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई ८ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

भुक्तानी तथा फर्स्यौट विभागका उपनिर्देशक सत्येन्द्र तिमिल्सिना र बैंकिङ कार्यालयका सहायक निर्देशक सुशील घिमिरे Progress Soft Corporation ले Turkey मा आयोजना गरेको Mobile Money and Digital Payments Global 2015 मा भाग लिन मंसिर १४ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २० गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विराटनगर कार्यालयका उपनिर्देशक प्रकाशराज आचार्य तथा सहायक निर्देशक प्रमोद श्रेष्ठ, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशकहरु उमा जोशी र मनोज बानिया, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागका सहायक निर्देशक यज्ञप्रसाद पाण्डे तथा नेपालगञ्ज कार्यालयका सहायक निर्देशक इला शर्मा APEC/FRTI ले Sri Lanka मा आयोजना गरेको Regional Seminar on Investor and Market Intermediary Education मा भाग लिन

afÈL !! k]hdf

!) k]hsf]afF

अन्तर्राष्ट्रिय तालिम...

मंसिर १८ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २८ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

गभर्नरको कार्यालयका उपनिर्देशक सुभाषचन्द्र घिमिरे र अनुसन्धान विभागका सहायक निर्देशक बद्रीनाथ नेपाल Reserve Bank of India ले India मा आयोजना गरेको Seminar on SAARCFINANCE Database मा भाग लिन मंसिर २० गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २७ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागका सहायक निर्देशक जितबहादुर महरा IMF ले Singapore मा आयोजना गरेको Sovereign Asset and Reserve Management-A Framework for Strategic Asset Allocation मा भाग लिन मंसिर १२ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई २१ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागका सहायक निर्देशकहरु कर्ता श्रेष्ठ र रामनाथ पण्डित, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागका सहायक निर्देशक कीर्तिविक्रम दाहाल तथा विराटनगर कार्यालयका सहायक निर्देशक रजनी श्रेष्ठ CICTAB ले India मा आयोजना गरेको International Program on Applicaton of Information Technology for Development of Agriculture Co-operatives and Rural Financing Institutons मा भाग लिन मंसिर २६ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई पुस ५ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

अनुसन्धान विभागका सहायक निर्देशक प्रेमप्रसाद आचार्य IMF ले Thailand मा आयोजना गरेको Closing Workshop on External Sector Statistics मा भाग लिन मंसिर २८ गते त्यसतर्फ प्रस्थान गर्नुभई पुस ३ गते स्वदेश फर्कनु भयो ।

नेपाल राष्ट्र बैंक र सक्षमबीच सम्झौता

भुक्तानी प्रणालीलाई आधुनिक र व्यवस्थित बनाउनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक र सक्षमबीच सम्झौता भएको छ ।

उक्त सम्झौता अनुसार यु.के. को डिएफआइडीको सहयोगमा सञ्चालित सक्षमः एक्सेस टु फाइनान्स कार्यक्रमले नेपाल राष्ट्र बैंकको भुक्तानी तथा फर्स्यौट विभागको आवश्यकता अनुरुपको कानुनी तथा अर्थविज्ञ उपलब्ध गराई भुक्तानी प्रणालीलाई आधुनिक तथा व्यवस्थित बनाउन सहयोग गर्ने भएको छ । कारोबारको तत्काल व्यवस्थापन गर्न र सिडिएसका साथै अन्य प्रणालीहरुको सञ्चालनमा पनि सक्षमले सहयोग गर्ने उल्लेख छ ।

डेपुटी गभर्नरद्वय गोपालप्रसाद काफ्ले र महाप्रसाद अधिकारीको समुपस्थितिमा सम्पन्न सो सम्झौता कार्यक्रममा डिएफआइडी नेपालका प्रमुख, भुक्तानी तथा फर्स्यौट विभागका कार्यकारी निर्देशक महेश भट्टराई र सक्षमका टिम लिडर बलजित बोहरा लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

अवकाश

सामान्य सेवा विभागका सहायक निर्देशक नीरा पाठकले बैंक सेवाबाट अवकाश पाउनु भएको छ । उहाँले ३० वर्ष सेवा अवधिका आधारमा अवकाश पाउनु भएको हो ।

सामान्य सेवा विभागका वरिष्ठ कम्पाइलर (सहायक प्रथम) निर्मला महर्जनले पनि बैंक सेवाबाट अवकाश पाउनु भएको छ । उहाँले ५८ वर्ष उमेर सीमाका आधारमा अवकाश पाउनु भएको हो ।

कार्यकारी निर्देशक पंगेनी वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रममा सहभागी

धादिङ जिल्लाको सदरमुकाम धादिङबेसीमा मंसिर ५ गते मुक्तिनाथ विकास बैंकद्वारा सञ्चालन गरिएको वित्तीय साक्षरता कार्यक्रममा प्रवक्ता तथा गभर्नरको कार्यालयका कार्यकारी निर्देशक त्रिलोचन पंगेनी प्रमुख अतिथिका रुपमा सहभागी हुनुभयो ।

सो अवसरमा दिनु भएको मन्तव्यमा उहाँले वित्तीय चेतना प्रवर्द्धन अहिलेको आवश्यकता रहेको सन्दर्भमा मुक्तिनाथ विकास बैंकले उत्साहका साथ कार्यक्रम सञ्चालन गरेकामा उच्च मूल्याङ्कन गर्दै सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले वित्तीय चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु उपयुक्त हुने धारणा राख्नुभयो ।

कार्यक्रममा सहायक निर्देशक भागवत आचार्यले वित्तीय चेतना विषयमा आफ्नो प्रस्तुति दिनुभएको थियो । आयोजक मुक्तिनाथ विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत भरतराज ढकालले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्दै यो वर्ष १०,००० जनालाई वित्तीय साक्षरता प्रदान गर्ने उद्देश्य रहेको बताउनु भएको थियो ।

प्रवचन, अडियो, भिजुयल, नाटक लगायतका सामग्री प्रस्तुत गरिएको सो कार्यक्रममा वित्तीय चेतनामूलक पुस्तकहरु **विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक** र **पैसाको बोट** समेत वितरण गरिएको थियो ।

गभर्नर डा. नेपालद्वारा 'दैलेखका पञ्चकोशी तीर्थस्थलहरू'को लोकार्पण

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले विश्व के. सी. (पोखरेल) द्वारा लिखित दैलेखका पञ्चकोशी तीर्थस्थलहरू नामक पुस्तकको मंसिर २५ गते काठमाडौंमा लोकार्पण गर्नुभयो । सो पुस्तक लोकार्पण कार्यक्रममा गभर्नर डा. नेपालले राष्ट्रलाई माथि उठाउनका लागि सबैले आआफ्ना स्थानबाट प्रयास गर्न आवश्यक रहेको बताउनु भयो । उहाँले यस्ता कृतिले स्थान विशेषको भौगोलिक, ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्व उजागर गरी पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउने धारणा समेत व्यक्त गर्नुभयो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकका सहायक निर्देशक के.सी. (पोखरेल)को यो तेस्रो कृति हो । १४६ पृष्ठको यस पुस्तकमा लेखकले दैलेखको पौराणिक, सांस्कृतिक एवम् धार्मिक महत्वलाई उजागर गर्नु भएको छ । दैलेखको समग्र परिचय, वैश्वानरपुराण र त्यसको भावार्थ, पञ्चकोशी तीर्थस्थलहरू र तिनको परिचय तथा महत्व, दैलेखमा रहेका अन्य मठमन्दिरहरू, दैलेखमा रहेका गुठीहरू र दैलेख नगरक्षेत्रका सांस्कृतिक चाडपर्वहरूका बारेमा पुस्तकमा उल्लेख गरिएको छ ।

पुस्तकमा समेटिएका जानकारीहरूले दैलेखको सांस्कृतिक पर्यटनको विकासका निमित्त महत्वपूर्ण ठहरिने र दैलेखको पर्यटकीय विकासमा महत्वपूर्ण योगदान दिने लेखकको विश्वास छ ।

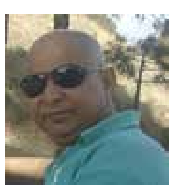

लेखक

p4/0f

गोरखापत्र दैनिक २०७२ मंसिर १४ गते

सम्पादकीय

गरीबीविरुद्ध सङ्कल्प जरुरी

मुलुक यतिखेर निकै जटिल अवस्थामा छ। आफ्ना लागि आफैंले संविधान बनाउने धोको साढे ६ दशकपछि पूरा भए पनि मुलुक पूर्णत: सङ्कटमुक्त हुनसकेको छैन। संविधान निर्माणपूर्व एकथरी सङ्कटकाल थियो भने नयाँ संविधान बनेलगत्तै अर्को सङ्कट खडा भएको छ। संविधानप्रति असन्तुष्ट तथा असहमत रहेका सम्पूर्ण पक्षलाई समेटेर अघि बढ्न नसकेसम्म मुलुक विकास, निर्माणका दिशामा गतिवान हुनै सक्दैन। यसले गर्दा सुख, शान्ति र समृद्धिका बाटामा मुलुक अग्रसर हुन नसक्नु स्वाभाविक हो। अझ खासगरी भारतीय अघोषित नाकाबन्दीले त मुलुकलाई निकै गहिरो चोट पुऱ्याइरहेको छ। भएका कलकारखाना बन्द हुँदै गइरहेका छन्, व्यापारिक क्रियाकलाप घटिरहेका छन्, आयात, निर्यात ठप्पप्राय: हुँदै राजस्व उठ्तीमै आघात पुगिरहेको छ। सय दिन अघिदेखि जारी मधेस आन्दोलनका कारण खासगरी मधेस, तराईका जनताको दैनिकीमा ठूलो असर परेको छ। बेरोजगारीले रोजीरोटी खोसेको छ। यस्तो पीडा बिस्तारै पहाड तथा हिमाल भेगमा पनि सल्कँदो छ। इन्धनको अभावले हरेक क्षेत्र प्रभावित बनेको छ। कलिला बालबालिकाका पढाइ रोकिएका छन्। अस्पतालसमेत चल्न नसक्ने अवस्था सिर्जना हुनुले नै स्थिति कत्ति गम्भीर रहेको छ ? भन्ने छर्लङ्ग पारेको छ।

वैशाख १२ तथा २९ गते आएको महाविनाशकारी भूकम्पका तुलनामा भारतीय अघोषित नाकाबन्दीले पार्ने असर दूरगामी तथा घातक रहेको ताजा अध्ययनले देखाएको छ। भूकम्पका कारण भन्दै सात लाख नेपाली गरीबीको रेखामुनि धकेलिएका थिए भने भारतको अघोषित नाकाबन्दीले आठ लाख नेपालीलाई गरीबीको दुष्चक्रमा थच्याएको तथ्यांक छ। गरीबी निवारण कार्यलाई प्राथमिकता दिने प्रवृत्ति नरहेकैले मुलुकमा भूकम्पपूर्व २३ प्रतिशत नेपाली गरीबीको रेखामुनि थिए। संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय विकास कार्यक्रम (यूएनडीपी) का अनुसार गरीबीको प्रतिशत २३ दशमलव आठ प्रतिशत थियो, विश्व बैङ्कले चाहिँ २७ दशमलव आठ प्रतिशत गरीब रहेको आँकडा सन् २०१४ मा औंल्याएको थियो। भूकम्पले थपेको गरीबीलाई नाकाबन्दीले चुल्याउने काम गरेको छ। स्थिति जतिसुकै जटिल बन्दै गए पनि राजनीतिक दलको चासो यसप्रति नदेखिनु उदेकको कुरो हो। सत्ता परिवर्तनका लागि जहिलेसुकै तछाडमछाड गर्ने राजनीतिक दलहरू गरीबी निवारणका कामलाई अभियानकैरूपमा अघि बढाउनेतर्फ चाहिँ कहिल्यै नलाग्नु आश्चर्यको विषय मान्नुपर्छ। अभियानका रूपमा गरीबी अन्त्य गर्नेतर्फ लाग्ने हो भने थोरै समयमै आशातीत उपलब्धि हात पर्नसक्छ।

गरीबी निवारणका लागि मुलुकमा उद्योगधन्दा फस्टाउनु जरुरी छ। उद्योगधन्दाको विकास भएमा नै रोजगारी बढ्ने र घर, घरमा खुशियाली छाउने कुरा सामान्यजनले पनि बुझ्नसक्छन् तर नेतृत्वका घैंटामा किन घाम लाग्न नसकेको हो ? अनुत्तरित प्रश्न बनेको छ। नयाँ संविधान बनेपछि भएका उद्योगधन्दा प्रोत्साहित हुने र नयाँ, नयाँ उद्योगधन्दा खुल्ने सपना देखिएको बेलामा सबैथोक चौपट हुने स्थिति उब्जिएपछि चिन्ताको सागर उर्लनु अनौठो होइन। आन्दोलनका नाममा परोक्षत: जनताका पेटमा लात मार्ने काम अब छाड्नैपर्छ। जे-जस्तो परिस्थिति र मागमा पनि उद्योगधन्दालाई कुनै असर पर्न नदिने राजनीतिक सङ्कल्प अहिलेको खाँचो हो। राजनीतिक दलले उद्योगधन्दालाई निशाना नबनाउने र सरकारले पनि सक्दो सुरक्षाको वातावरण बनाउने काम हुनसके औद्योगिकीकरणतर्फ दिन दुई गुणा, रात चौगुणा प्रगति हुनसक्छ। जलस्रोत, पर्यटन, जडीबुटी, पशुपक्षीपालन, फलफूलखेतीलगायत कैयन् पाटा उन्नतिको पर्खाइमा छन्। राजनीतिक दल कृत्सङ्कल्पित हुनासाथ विकासको लहर चल्नसक्छ। आखिर हरेक राजनीतिक दलले मुलुकको विकास र जनताको प्रगति चाहेका हुन् भने जतिसक्दो छिटो वार्ता र संविधान संशोधनमार्फत असन्तुष्टि मेटाई राष्ट्रोत्थानमा सक्रिय हुनैपर्छ। अन्यथा जनता सधैंभरि चुप लागेर बस्न सक्दैनन्। ▪

प्रकाशक
नेपाल राष्ट्र बैंक गभर्नरको कार्यालय, जनसम्पर्क महाशाखा
बालुवाटार, काठमाण्डौं, फोन : ४४१९८०४, Ext.: ३६२
ईमेल : samachar@nrb.org.np, वेवसाईट : www.nrb.org.np

सम्पादक
केदारप्रसाद आचार्य

सम्पादन सहयोगी
सुरेश पन्त
सिर्जना श्रेष्ठ
नवीना ताम्राकार

मुद्रण : अक्सफोर्ड इन्टरनेशनल पब्लिकेशन, अनामनगर, काठमाडौं, *फोन नं.* ०१-४७७०६१३, ४७७०२५३